

REMISSVAR

2025-10-24

Dnr: BO 2025-0253

Justitiedepartementet
Ju.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet SOU 2025:45 Ökat informationsutbyte mellan myndigheter– några anslutande frågor

(dnr Ju2025/01012)

Inledning och avgränsning

Barnombudsmannen yttrar sig med utgångspunkt i uppdraget att företräda barns och ungas rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Barnombudsmannen avgränsar sitt yttrande till vissa övergripande synpunkter.

Övergripande synpunkter

Barnombudsmannen välkomnar ett stärkt informationsutbyte utifrån behovet av skydd och stöd av barn...

Liksom i sitt remissyttrande över utredningens delbetänkande¹ välkomnar Barnombudsmannen ett stärkt informationsutbyte mellan myndigheter i syfte att skydda och stödja barn i utsatta situationer/som riskerar att fara illa.

...men barns egna åsikter och erfarenheter är ett viktigt underlag som saknas

Barnombudsmannen anser, även vad gäller detta betänkande, att det är en allvarlig brist att utredningen enligt vad som framgår inte har involverat barn och unga i sitt arbete. Utredningens förslag kommer påverka barn på både kort och lång sikt, och barns röster hade därför varit ett mycket viktigt underlag för utredningens ställningstaganden och för en mer allsidig belysning av frågan.

Utredningen själv lyfter fram (s. 357) att uppgifter om barn är särskilt skyddsvärda enligt den allmänna dataskyddsregleringen, och att det av artikel 3 i barnkonventionen följer att vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Utredningen har i samband med detta konstaterat att även om ett utökat informationsutbyte i och för sig innebär en generell integritetsrisk för barn, så kan det samtidigt vara nödvändigt för att samhället ska kunna tillgodose barns behov och tillförsäkra barn deras rättigheter.

Barnombudsmannen vill i detta sammanhang understryka att en av grundprinciperna i barnkonventionen är att barn får uttrycka sin åsikt i frågor som rör dem, se artikel 12. Åsikterna kan inhämtas på olika sätt, genom direkta samtal med barn men även genom att exempelvis ta del av forskning eller liknande där barns åsikter framgår. Artikel 12 gäller också i författningsarbete och det är viktigt

¹ SOU 2024:63. Barnombudsmannens diarienummer: BO 2024-0236.

att hänsynstagandet till konventionens olika delar kommer till uttryck i förarbeten. Artikel 12 är dessutom nära förbunden med artikel 3, principen om barnets bästa. Att fastställa vad som är barnets bästa är en process som innefattar flera steg och där barnets åsikter utgör en väsentlig del. Barnets bästa kan inte frikopplas från övriga rättigheter i konventionen – rättigheterna ska ses som en helhet. Det går till exempel inte att tillämpa artikel 3.1 om barnets bästa korrekt om kraven i artikel 12 om barnets rätt att uttrycka sina åsikter inte uppfylls i frågor som är relevanta för beslutet.² Det finns även andra rättigheter som är relevanta i sammanhanget, såsom artikel 16 som betonar barnets rätt till skydd för privatlivet och artikel 19, om barnets rätt till skydd från alla former av våld, övergrepp och försummelse.

Vidare är analysen av konsekvenser för barns rättigheter bristfällig

Utredningen har i betänkandet synliggjort och fört resonemang kring hur barn kan beröras av betänkandets förslag. Analysen av konsekvenserna för barns rättigheter är emellertid alltför ytlig, liksom kopplingen till relevanta rättigheter i barnkonventionen. Att överväganden och förslag innehåller tydliga kopplingar till barnkonventionen och dess artiklar är en viktig del av genomförandet av barnkonventionen³. FN:s barnrättskommitté har också, genom sina senaste rekommendationer till Sverige, bland annat uppmanat staten att säkerställa att barnkonsekvensanalyser är en integrerad del av utredningar som föregår ny lagstiftning och att principen om barnets bästa konsekvent tillämpas i lagstiftningsrelaterade förfaranden.⁴

Att bedömningar av barnets bästa ska ske behöver synliggöras i författningskommentarerna

I linje med vad Barnombudsmannen uttryckte i remissvaret över delbetänkandet, understryker Barnombudsmannen att det är centralt att ett informationsutbyte sker med respekt för barnets rättigheter. Det behöver finnas tydliga rutiner som garanterar principen om barnets bästa då en myndighet överväger att, utan begäran, lämna en uppgift till en annan myndighet. I det ligger bland annat att information rörande barns åsikter behöver finnas med i underlaget och att ställningstagandena tydligt ska motiveras. Barnombudsmannen anser att författningskommentaren behöver kompletteras med tydliga formuleringar kring detta.

Beslut har fattats av barnombudsmannen Juno Blom. Föredragande i ärendet har varit juristen Karin Juhlén. I den slutliga handläggningen av ärendet har även chefsjuristen Tove Björnheden deltagit.

Juno Blom
Barnombudsman

Kopia till

Ju.L6@regeringskansliet.se

² Jfr proposition 2017/18:186, Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter, s. 96 samt FN:s barnrättskommittés allmänna kommentar nr 14 om

³ Prop. 2017/18:186, s. 74 och 95

⁴ CRC/C/SWE/CO/6–7 p. 6(b) och 18(a).